Ympäristöministeriö MINVA YM2022-00255

OKY Tuusa Ruusu(YM) 05.07.2022
JjulkinenJULKINEN

Viite

Asia
Ympäristöministereiden epävirallinen kokous 13.-14.7.2022 Prahassa, Tsekissä

Kokouksessa Suomea edustaa valtiosihteeri Terhi Lehtonen.

Tsekki aloitti EU:n neuvoston puheenjohtajuuskautensa 1.7.2022 ja järjestää ympäristöministereille epävirallisen kokouksen 13.-14.7.2022. Kokouksessa ei tehdä päätöksiä.

Kokouksessa on neljä aihetta. Ensimmäisenä kokouspäivänä ministerit keskustelevat **vuoden 2020 jälkeisestä biodiversiteettikehyksestä** sekä valmistautumisesta biodiversiteettisopimuksen 15. osapuolikokoukseen. Suomi pitää tärkeänä, että biodiversiteettisopimuksen 15. osapuolikokous päättää kunnianhimoisesta ja realistisesta kehyksestä vuoteen 2030 mennessä, ml. päämääristä ja tavoitteista. Niiden tulee olla selkeät ja mitattavat.

Ministerit keskustelevat myös **Ukrainan sodan vaikutuksista ympäristöön**. Suomi korostaa EU:n vahvaa poliittista, taloudellista ja humanitaarista tukea Ukrainalle.

Päivän kolmas aihe on **ilmastonmuutokseen sopeutuminen sekä vesien-, luonnon- sekä maaperän suojelu**. Suomi katsoo, että luontopohjaisilla ratkaisuilla voidaan samanaikaisesti edistää useita tavoitteita, kuten ilmastonmuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista, vesien hyvän tilan saavuttamista, luonnon monimuotoisuutta sekä terveyttä ja hyvinvointia. Suomi korostaa terveen maaperän merkitystä keskeisten ympäristöhaasteiden kuten ilmastonmuutoksen ja luontokadon ratkaisemisessa sekä ihmisten hyvinvoinnille ja ruokaturvalle.

Torstaina 14.7. ministerit keskustelevat **kansainvälisistä ilmastoneuvotteluista sekä valmistautumisesta 27. osapuolikokoukseen (COP27).** Suomi katsoo, että EU:n on säilytettävä keskeinen asemansa Pariisin ilmastosopimuksen toimeenpanossa. Suomi pitää Pariisin ilmastosopimuksen täysimääräistä toimeenpanoa erittäin tärkeänä.

Asialista:

1. Biodiversiteetti – vuoden 2020 jälkeinen maailmanlaajuinen biodiversiteettikehys s. 3
2. Ukrainan sodan vaikutukset ympäristöön s. 7
3. Ilmastonmuutokseen sopeutuminen (vesien-, luonnon- sekä maaperän suojelu) s. 11
4. Kansainväliset ilmastoneuvottelut ja tie kohti 27. osapuolikokousta (COP27) s. 16

Ympäristöministeriö PERUSMUISTIO YM2022-00253

OKY Tuusa Ruusu(YM), von Weissenberg Marina(YM) 05.07.2022

Asia
Vuoden 2020 jälkeinen maailmanlaajuinen biodiversiteettikehys

Kokous
Epävirallinen ympäristöministerikokous 13.07.2022 - 14.07.2022

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

EU-puheenjohtajamaa Tšekki järjestää epävirallisen ympäristöministerikokouksen 13.-14.7.2021 Prahassa.

Ministerit keskustelevat biodiversiteettisopimuksen 15. osapuolikokoukseen (CBD COP-15) valmistautumisesta sekä etenkin vuoden 2020 jälkeisestä globaalista biodiversiteettikehyksestä, jonka ensimmäinen luonnos julkaistiin 12.7.2021. Ympäristöministerit keskustelivat aiheesta edellisen kerran epävirallisessa kokouksessaan heinäkuussa 2021.

Epävirallisessa kokouksessa ei tehdä päätöksiä.

COP-15 oli alun perin tarkoitus järjestää jo vuonna 2020, mutta COVID-pandemian vuoksi sitä on jouduttu siirtämään jo kahdesti. Kesäkuussa päätettiin, että COP-15 järjestetään 5.-17.12.2022 Montrealissa. EU:n kanta globaaliin biodiversiteettikehykseen valmistellaan syksyllä 2022.

Suomen kanta

Kuten heinäkuun 2021 epävirallisen ympäristöministerikokouksen yhteydessä, Suomen toimintalinja perustuu Suomen EU-puheenjohtajakaudella joulukuussa 2019 hyväksyttyihin neuvoston biodiversiteettipäätelmiin, joissa käsiteltiin kansainvälisiä biodiversiteettineuvotteluja ja 2020 jälkeisen kehikon valmistelua. Suomi pitää tärkeänä, että biodiversiteettisopimuksen 15. osapuolikokous päättää kunnianhimoisesta ja realistisesta kehyksestä vuoteen 2030 mennessä, ml. päämääristä ja tavoitteista. Niiden tulee olla selkeät ja mitattavat. Biodiversiteettisopimuksen toimeenpanon kannalta on tärkeää, että seuranta ja siihen liittyvät indikaattorit ovat kiinteä osa toimeenpanoa ja raportointia. Tämän velvoitteen tulee koskea kaikkia osapuolia yhtäläisesti. Suomi pitää tärkeänä, että luonnon monimuotoisuuden valtavirtaistamista eri sektoreihin vahvistetaan entisestään, ml. nuorten, naisten ja alkuperäiskansojen osallistamista suunnitteluun ja päätöksentekoon.

E-kirjeen E 84/2020 vp (EU:n biodiversiteettistrategia) mukaisesti Suomi pitää tärkeänä, että EU toimii globaalina edelläkävijänä biodiversiteettipolitiikassa ja, että kansainväliset, EU:n omat sitoumukset ja kansallinen toimeenpano vievät samaan suuntaan.

Pääasiallinen sisältö

Ministerit keskustelevat puheenjohtajan tausta-asiakirjan perusteella, jonka keskeinen sisältö esitetään alla.

Kansainväliset neuvottelut luonnon monimuotoisuudesta – Tie kohti COP-15.2:a:
YK:n luonnon monimuotoisuussopimuksen 15. osapuolikokous (COP-15), Cartagenan bioturvallisuuspöytäkirjan kymmenes osapuolikokous ja Nagoyan pöytäkirja geenivarojen saatavuudesta ja hyötyjen jaosta neljäs osapuolikokous järjestetään kahdessa osassa. Ensimmäisessä osassa 11.-15.11.2021 ministerit hyväksyivät Kunmingin julistuksen.

Osapuolikokouksen toinen osa järjestetään Montrealissa, Kanadassa, 5.-17.12.2022. Kokouksessa hyväksytään uusi vuoden 2020 jälkeinen globaali biodiversiteettikehys (Global Biodiversity Framework, GBF). Uusi kehys toimii strategisena visiona ja tiekarttana suojelulle, ennallistamiselle, kestävälle käytölle ja biodiversiteetin sekä ekosysteemien hoidolle ja käytölle seuraavalle vuosikymmenelle. Luontokato yhdessä ilmastonmuutoksen kanssa sekä meri- ja maa-alueiden heikkeneminen uhkaavat terveyttä, hyvinvointia, taloutta ja heikentävät mahdollisuuksiamme saavuttaa kestävän kehityksen tavoitteet (SDGs) ja Pariisin sopimuksen tavoitteet.

Puheenjohtajan tausta-asiakirjan mukaan EU:n biodiversiteettistrategian 2030 ja vihreän kehityksen ohjelman mukaisesti EU ja sen jäsenvaltiot tähtäävät kunnianhimoiseen ja muutokseen johtavaan vuoden 2020 jälkeiseen biodiversiteettikehykseen, joka takaa tarpeelliset edellytykset pysäyttää luontokato ja parantaa luonnon monimuotoisuuden tilaa mobilisoiden kaikkia toimijoita toimeenpanossa ja tukien kehitysmaita. Kehyksen tulee sisältää mitattavat, selkeät päämäärät ja tavoitteet, sekä vahvan seurantakehyksen ja mekanismit toimeenpanon seuraamiseen.

Kansainväliset neuvottelut ovat edenneet joiltain osin, mutta suuria erimielisyyksiä on edelleen. EU:n ja sen jäsenvaltioiden tulisi panostaa epäviralliseen prosessiin, jotta voidaan löytää keskitie osapuolten välillä. Kehitysmaiden kynnyskysymyksiä ovat resurssien ja rahoituksen lisääminen ja geenivaroja koskevaa digitaalista sekvenssitietoa koskevat ratkaisut.

EU ja sen jäsenvaltiot ovat edelleen sitoutuneita lisäresurssien mobilisointiin kaikista lähteistä ja ovat tärkeimpiä luonnon monimuotoisuuteen liittyvän kehitysavun antajia. EU:n kanta on, ettei mikään ratkaisu digitaalisen sekvenssitiedon suhteen saa rajoittaa datan vapaata saatavuutta ja tulee välttää vaivalloisia hallinnollisia prosesseja. Mahdollisesti monenvälinen lähestymistapa näyttää olevan lupaava tapa käsitellä tätä kysymystä, mutta tarvitaan analyysia ja ratkaisua erityisesti ehdotuksesta luoda uusi biodiversiteettirahastoon linkittyvä maailmanlaajuinen hyötyjen jakomekanismi.

Puheenjohtaja esittää ministereille seuraavat kysymykset:
1. *Mitkä ovat ne keskeiset elementit, jotka uuden vuoden 2020 jälkeisen globaalin biodiversiteettikehyksen tulee sisältää, jotta 15. osapuolikokous on menestyksekäs?*

2. *Mitä sitoumuksia EU ja sen jäsenvaltiot ovat valmiita tekemään fasilitoidakseen kunnianhimoisen maailmanlaajuisen biodiversiteettikehyksen toimeenpanoa?*
3. *Voidaanko digitaalista sekvenssitietoa koskevassa kysymyksessä hyväksyä prosessi, joka perustuu monenväliseen lähestymistapaan hyötyjen jakamisessa? Jos näin, mihin EU ja jäsenvaltiot olisivat valmiita sitoutumaan?*

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Epävirallisessa kokouksessa ei tehdä päätöksiä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunnan kirjallinen menettely 6.-8.7.2022
Tiedoksi ympäristöjaostolle (EU23) 8.7.2022

Eduskuntakäsittely

Suuren valiokunnan kirjallinen menettely 8.7.2022.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Puheenjohtajan tausta-asiakirja: International Biodiversity Negotiations – Road to COP 15.2

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Marina von Weissenberg/YM puh. +358 295 250 32
Julia Keipi/YM

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Asia
Ukrainan sodan vaikutukset ympäristöön

Kokous
Epävirallinen ympäristöministerikokous 13.07.2022 - 14.07.2022

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Ympäristöministereiden epävirallinen kokous järjestetään Prahassa 13.14.7.2022. Ministerit keskustelevat Ukrainan sodan vaikutuksista ympäristöön puheenjohtajamaan Tšekin tausta-asiakirjan ja kysymysten pohjalta

Epävirallisessa kokouksessa ei tehdä päätöksiä.

Suomen kanta

Valtioneuvoston kanta Ukrainan jälleenrakentamiseen esitetään E-kirjeessä E-70/2022 vp.

Suomi korostaa EU:n vahvaa poliittista, taloudellista ja humanitaarista tukea Ukrainalle. Suomi on myöntänyt Ukrainalle humanitaarista apua, kehitysyhteistyötukea, materiaalitukea ja aseapua.

Suomi tukee komission tiedonannon esitystä siitä, että EU:lla tulee olla yhteistyössä EU:n kansainvälisten kumppaneiden, ja erityisesti G7-maiden kanssa, keskeinen rooli Ukrainan tukemisessa niin sen välittömien rahoitustarpeiden kuin demokraattisen Ukrainan jälleenrakentamisen suhteen.

Suomi pitää tärkeänä, että EU ja muut kansainväliset kumppanit tukevat Ukrainaa sen lyhyen aikavälin rahoitustarpeissa. Suomi suhtautuu myönteisesti komission lähtökohtaan kattaa EU:n osalta Ukrainan lyhyen aikavälin rahoitustarpeita lainamuotoisella makrotaloudellisella avulla. Mahdollisessa jäsenvaltioiden takauksiin perustuvassa mallissa Suomi korostaa, että yksittäisen jäsenvaltion kokonaistakausvastuun tulee olla selkeästi, tarkkarajaisesti ja yksiselitteisesti rajattu.

Suomi suhtautuu myönteisesti komission esitykseen siitä, että demokraattisen Ukrainan jälleenrakennuksen perustana olisi Ukrainan EU:n tuella laatima suunnitelma, jonka toimeenpanoa koordinoitaisiin strategisella tasolla kansainvälisen koordinaatiorakenteen puitteissa. Ukrainan omistajuuden varmistaminen on tärkeää

Pääasiallinen sisältö

Ukrainan hallitus on arvioinut Venäjän hyökkäyksen aiheuttaneen tähän mennessä 6,6 miljardin euron suuruiset ympäristövahingot.

Puheenjohtajamaa Tšekki on laatinut keskustelua varten tausta-asiakirjan, jonka keskeinen sisältö kuvataan alla.

Venäjän sotatoimilla Ukrainassa on vakavia, laaja-alaisia, monimutkaisia ja pitkäaikaisia vaikutuksia ympäristön tilan heikkenemiseen. Ukraina perusti huhtikuussa 2022 kansallisen neuvoston sodasta toipumiseen ja neuvoston alle työryhmän ympäristöturvallisuudesta. Työryhmän tarkoitus on laatia toimintaehdotuksia ympäristönsuojeluun liittyen ja tällä hetkellä ryhmä laatii toipumissuunnitelman tavoitteita ja projekteja mm. ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen, ympäristöturvallisuuteen ja tehokkaaseen jätteiden hallintaan, luonnonvarojen tasapainoiseen käyttöön sekä luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojeluun sekä ennallistamiseen liittyen.

Puheenjohtajamaan tausta-asiakirjan mukaan Ukrainan ympäristö- ja luonnonvaraministeriö julkaisee tietoa sodan aiheuttamista ympäristövaurioista. Vahinkoja arvioimaan on perustettu erityinen työryhmä, jota koordinoi Ukrainan ympäristötarkastusvirasto. Sodan alusta alkaen on tilastoitu 257 ympäristörikosta.

Ympäristötuhot liittyvät venäläisten tekemiin iskuihin muun muassa teollisuuslaitoksiin, vesilaitoksiin sekä sotatoimien esimerkiksi metsille, kosteikoille sekä luonnonsuojelualueille aiheuttamiin vahinkoihin. Myös käytetyt ammukset itsessään sisältävät raskasmetalleja ja erilaisia haitallisia kemikaaleja, jotka jäävät maaperään. Sotatoimet ovat saastuttaneet Ukrainassa ilmaa, maaperää ja pinta- sekä pohjavesiä.

Humanitaarisen kriisin olosuhteissa erityisesti vesi- ja jätehuollon romahtaminen muodostavat vakavan riskin ihmisten terveydelle, ja Ukrainan terveysviranomaiset ovat varoittaneet koleran ja muiden tautien leviämisestä iskujen kohteena olleissa kaupungeissa.

EU on mobilisoinut varoja tukeakseen Ukrainaa sodan välittömien seurausten suhteen, keskeisenä koordinaatiokanavana mm. EU:n pelastuspalvelumekanismi.

Puheenjohtajan tausta-asiakirjan mukaan on tärkeää myös kiinnittää huomiota siirtymään kohti palautumista ja jälleenrakennusta. Haasteina ovat mm. tuhon laajuus ja datan hankinnan haasteet. Digitaaliset infrastruktuurit ja geospatiaaliteknologiat voivat olla keskeisiä tuhojen arvioinnissa sekä alustavien arvioiden tekemisessä sekä Ukrainan toipumissuunnitelman prioriteettien määrittämisessä. Keskeistä on tekninen tuki sekä tuki ympäristöhallinnon rakentamiselle.

Kaikkien rahoittajien tulisi avustaa uudelleenrakennusta ympäristökestävästi, luoden perustaa keskipitkän ja pitkän aikavälin vihreälle elpymiselle Ukrainassa. Tämä myös tukee lähentymistä EU-politiikkoihin ja prioriteetteihin sekä integraatiota kandidaattimaana.

Puheenjohtajan kysymykset ympäristöministereille:

1. Millaista asiantuntemusta ja tukea sodan aiheuttamien ympäristötuhojen arviointiin sekä ympäristöä koskevan infrastruktuurin kapasiteetin rakentamiseen EU ja jäsenvaltiot voivat antaa välittömästi konfliktin tässä vaiheessa – tai ovat jo antaneet?
2. Miten EU ja jäsenvaltiot voisivat auttaa, kun rakennetaan perustaa vihreälle elpymiselle tulevaisuudessa Ukrainassa, varmistaen samalla tehokkaan ja toimivan koordinaation sekä työnjaon rahoittajien kesken, ja hyötyen EU:n omista koordinaatiokäytännöistä sekä tukien synergioita esim. YK:n, Maailmanpankin, Etyj:n ja OECD:n kanssa?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Epävirallisessa kokouksessa ei tehdä päätöksiä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Tiedoksi ympäristöjaostolle (EU23) 8.7.2022 (epävirallisen ympäristöministerikokouksen 13.-14.7. asiat)
EU-ministerivaliokunnan kirjallinen menettely 6.-8.7.2022 (epävirallisen ympäristöministerikokouksen 13.-14.7. asiat)

Eduskuntakäsittely

Suuren valiokunnan kirjallinen menettely 8.7.2022 (epävirallisen ympäristöministerikokouksen 13.-14.7. asiat)

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Puheenjohtajan tausta-asiakirja Environmental Impacts of the War in Ukraine

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Marjukka Porvari, YM, marjukka.porvari@gov.fi, puh. +358 295 250 412
Ruusu Tuusa, YM, ruusu.tuusa@gov.fi, puh. +358 295250456

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Asia
Ilmastonmuutokseen sopeutuminen (vesien-, luonnon- sekä maaperän suojelu)

Kokous
Epävirallinen ympäristöministerikokous 13.07.2022 - 14.07.2022

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Tšekki aloitti EU:n neuvoston puheenjohtajana 1.7.2022 ja järjestää epävirallisen ympäristöministerikokouksen 13.-14.7.2022 Prahassa.

Ensimmäisenä kokouspäivänä keskustellaan ilmastonmuutokseen sopeutumisesta erityisesti luonnon monimuotoisuuden ja maaperäkysymysten näkökulmasta.

Keskustelulla pyritään tukemaan eri vaiheessa olevien lainsäädäntöaloitteiden välisten synergioiden vahvistamista.

Suomen kanta

Suomen kannat ilmastonmuutokseen sopeutumiseen on määritelty E-kirjeessä EU:n ilmastonmuutokseen sopeutumisstrategiasta (E 47/2021 vp). Lisäksi kantoja on määritelty E-kirjeessä EU:n biodiversiteettistrategiasta (E 84/2020 vp) sekä E-kirjeessä EU:n maaperästrategiasta (E 16/2022 vp).

Suomi pitää tärkeänä toimia luontopohjaisten ratkaisujen edistämiseksi. Suomessa on hyvät edellytykset lisätä luontopohjaisten ratkaisujen hyödyntämistä muun muassa maankäytön suunnittelussa, hulevesien hallinnassa ja kaupunkiseutujen kehittämisessä. Luontopohjaisilla ratkaisuilla voidaan samanaikaisesti edistää useita tavoitteita, kuten ilmastonmuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista, vesien hyvän tilan saavuttamista, luonnon monimuotoisuutta sekä terveyttä ja hyvinvointia. Suomi korostaa, että niiden hyödyntämisessä tulee huomioida luontopohjaisten ratkaisujen yhteensovitus teknisten ratkaisujen kanssa sekä niiden toimivuus muuttuvassa ilmastossa. Suomi toteaa, että kansallisissa olosuhteissamme ilmastonmuutoksen myötä lisääntyvän sadannan aiheuttamat märkyysjaksot haastavat maaperän toimivuutta ja siten luontopohjaisten ratkaisujen hyödyntämistä maa- ja metsätaloudessa. Kosteikot ja luonnontilaiset alueet auttavat veden kiertokulun säätelyssä, mutta myös ojitus ja kastelu ovat toimenpiteitä, joihin on tulevaisuudessa kiinnitettävä enemmän huomiota maa- ja metsätalouden edellytysten turvaamiseksi. (E 47/2021 vp)

Suomi pitää myös tärkeänä luonnon monimuotoisuuden, vihreän infrastruktuurin ja ekologisen kytkeytyvyyden lisäämistä rakennetussa ympäristössä. (E 84/2020 vp)

Vaikuttavuutta voidaan lisätä myös edistämällä ilmasto-, vesi-, maaperä- sekä biodiversiteettipolitiikan synergiahyötyjä erityisesti maatalous- ja metsä sekä rakentamisen ja maankäytön politiikan toimenpanossa. (E 84/2020 vp)

Suomi korostaa terveen maaperän merkitystä keskeisten ympäristöhaasteiden kuten ilmastonmuutoksen ja luontokadon ratkaisemisessa sekä ihmisten hyvinvoinnille ja ruokaturvalle. Maaperän suojelu ja kestävä käyttö ovat tärkeitä myös Suomen hallitusohjelman luonnon monimuotoisuutta, hiilineutraalisuutta, luonnonvarojen turvaamista ja kestävää ruokajärjestelmää koskevien tavoitteiden edistämisessä. (E 16/2022 vp)

Suomi pitää tärkeänä monitavoitteisten luontopohjaisten ratkaisujen hyödyntämistä vesien ja maaperän suojelussa. (E 16/2022 vp)

Pääasiallinen sisältö

Tšekin laatimassa tausta-asiakirjassa taustoitetaan 13.-14.7.2022 pidettävän ympäristöministereiden epävirallisen kokouksen aiheita. Tausta-asiakirjassa on kuvattu lyhyesti EU:n keskeisimmät aloitteet ilmastonmuutokseen sopeutumiseen, luonnon monimuotoisuuteen sekä maaperään liittyen.

Puheenjohtajan tausta-asiakirjassa esittämät kysymykset ja sisältö ovat seuraavat:

1. *Miten luonnon ennallistaminen ja luontopohjaiset ratkaisut voivat edistää ekosysteemien kestävyyttä ja ilmastonmuutokseen sopeutumista? Mitä haasteita luontopohjaisten ratkaisujen toteuttamisessa on kaupunki- ja maaseutuympäristöissä, ja miten nämä haasteet voidaan ratkaista?*
2. *Mitkä sopeutumistoimet voivat maanne kokemusten perusteella tuottaa suurimmat synergiavaikutukset ilmastonmuutokseen sopeutumisen ja luonnon monimuotoisuutta koskevien politiikkojen kannalta?*
3. *Mitkä ilmastonmuutokseen sopeutumista ja luonnon monimuotoisuutta koskevien politiikkojen keskeiset elementit olisi sisällytettävä tulevaan maaperän terveyttä koskevaan lainsäädäntöehdotukseen?*

Kokouksessa keskusteltavia teemoja on taustoitettu seuraavasti:

Luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelu on ilmastokestävän kehityksen perusedellytys, kun otetaan huomioon ilmastonmuutoksen niille aiheuttama uhka ja niiden rooli sopeutumisessa ja lieventämisessä. Siksi ekosysteemien kunnostaminen ja suojelu niiden asianmukaisen toiminnan mahdollistamiseksi on ehdottoman tärkeää. Viimeaikaiset analyysit osoittavat, että luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemipalveluiden kestävyyden säilyttäminen maailmanlaajuisesti edellyttävät, että noin 30-50 prosenttia maapallon maa-, vesi- ja merialueista suojellaan tehokkaasti ja tasapuolisesti.

Luonnon monimuotoisuudella on merkittävä rooli ekosysteemien tilassa. Tieteellinen näyttö tukee vahvasti sitä päätelmää, että metsien kyky sopeutua muutoksiin tai toipua häiriöiden jälkeen riippuu biologisesta monimuotoisuudesta useilla eri mittakaavoilla. Monimuotoisemmat ekosysteemit pystyvät paremmin sopeutumaan jatkuvasti muuttuviin olosuhteisiin ja paineisiin ja säilyttämään siten kykynsä tarjota ekosysteemipalveluja ja

vaikuttaa myönteisesti lähes kaikkiin ihmisen hyvinvoinnin osa-alueisiin. Tämä asia tunnustetaan myös EU:n luonnon monimuotoisuutta koskevassa strategiassa 2030, jossa luonto nähdään elintärkeänä liittolaisena ilmastonmuutoksen torjunnassa ja joka edistää ekosysteemien suojelua, ennallistamista ja luontoon perustuvia ratkaisuja ilmastonmuutokseen sopeutumisen olennaisina osatekijöinä.

Vuonna 2021 hyväksytyssä EU:n ilmastonmuutokseen sopeutumisstrategiassa korostetaan luonnon monimuotoisuuden, ennallistamisen ja vesienhallinnan välisten synergioiden merkitystä ja painotetaan luontopohjaisten ratkaisujen käyttöönottoa. Toimivien ekosysteemien edistäminen ja palauttaminen on merkittävä panos ilmastonmuutokseen sopeutumisessa. Luontopohjaisilla ratkaisuilla on merkitystä sopeutumisessa niin rakennetussa ympäristössä kuin maisemassakin. Usein tehokkaimpia sopeutumistoimia ovat ne toimet, joilla on samanaikaisesti myös luonnon monimuotoisuuden ja ilmastonmuutoksen hillitsemisen kannalta myönteisiä vaikutuksia. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi olisi käytettävä useita eri ohjauskeinoja. Luonnon monimuotoisuuden suojelua ja ekosysteemien ennallistamista olisi tuettava yhdessä vesipolitiikan puitedirektiivin asianmukaisen täytäntöönpanon, kohdennetun Euroopan maaperän suojelua koskevan lähestymistavan sekä mukautetun metsästrategian kanssa.

Taustapaperissa todetaan, että luontokadon suunnan muuttamiseksi EU:n olisi oltava kunnianhimoisempi ennallistamisen suhteen. EU:n luonnon monimuotoisuutta koskevan strategian keskeinen osa on 22. kesäkuuta 2022 komissio antama lainsäädäntöehdotus luonnon tilan parantamisen tavoitteista. Ehdotuksella pyritään täydentämään ja parantamaan luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä koskevaa nykyistä EU:n oikeudellista kehystä mitattavissa olevin tavoittein ja –määräajoin. Tämä toisi jäsenvaltioille sekä uusia vastuita että uusia mahdollisuuksia luonnon monimuotoisuuden tukemiseen EU:ssa. Puheenjohtaja aloittaa keskustelut lainsäädäntöehdotuksesta neuvoston työryhmissä ja johtaa asiasta ministeritason keskustelua joulukuussa Brysselissä.

Taustapaperissa korostetaan kiireellisestä tarvetta metsien ennallistamiseksi ja ekosysteemipohjaisten metsänhoidon menetelmien hyödyntämiseksi. Metsien sietokyvyn parantamiseksi ja sopeutumisen edistämiseksi on tarpeen suojella ja ennallistaa yhä enemmän metsien monimuotoisuutta ja ottaa käyttöön monimuotoisuutta edistäviä metsänhoidon käytänteitä. Kevääksi 2023 suunniteltu metsien seurantaa ja strategisia suunnitelmia koskeva tuleva oikeudellinen kehys edistää tätä tavoitetta entisestään ajantasaisilla, johdonmukaisilla ja yhdenmukaistetuilla EU:n metsätiedoilla, jotka ovat sopivassa mittakaavassa päätöksentekoa varten eri politiikan aloilla.

Kevääksi 2023 suunniteltu maaperän terveyttä koskeva laki täydentää luonnon ennallistamista koskevaa lakiehdotusta. Siinä olisi otettava huomioon kaikki ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevien tavoitteiden näkökohdat: ekosysteemien parempi toiminta luonnon monimuotoisuuden tukemisen kautta, maaperän rakennetta tukevan orgaanisen hiilen pitoisuuden lisääminen, ravinnetasapaino ja vedenpidätyskyvyn parantaminen. Terveet maaperät säilyvät suurimpana luonnostaan saatavilla olevana hiilinieluna ja ovat olennaisen tärkeitä ilmastonmuutoksen hillinnässä (esim. hiiliviljely, agroekologiset lähestymistavat).

Tiivis synergia ilmastonmuutoksen haasteeseen vastaamisessa, luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemipalveluiden suojelussa ja ennallistamisessa, mukaan lukien veden pidättäminen ja yleinen vesienhallinta maisematasolla, sekä asianmukaisesti toimivan ja terveen maaperän suojelussa ja tukemisessa on olennaisen tärkeää, jotta voimme tehokkaasti saavuttaa ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevat tavoitteemme.

Vaikka kokonaisvaltaisen lähestymistavan yksittäiset osat ovat lainsäädäntöprosessin eri vaiheissa (hyväksytty, esitetty ja käsiteltävänä tai suunniteltu lähitulevaisuudessa), jäsenvaltioiden välinen keskustelu eri aloitteiden välisen koherenssin varmistamisesta sekä haitallisten ei-toivottujen vaikutusten välttämisestä on tällä hetkellä hyvin ajankohtaista.

Lisäksi on tärkeää hyödyntää täysimääräisesti kaikkia yhteisen maatalouspolitiikan (CAPin) puitteissa käytettävissä olevia välineitä, kuten hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksiin liittyviä standardeja tai ympäristöjärjestelmiä, jotta voidaan edistää ilmastonmuutokseen sopeutumista, vesienhallinnan haasteisiin vastaamista, maaperän suojelua ja laatua sekä luonnon monimuotoisuuden suojelua ja ennallistamista.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Epävirallisessa kokouksessa ei tehdä päätöksiä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Ympäristöjaostolle tiedoksi 8.7.2022
EU-ministerivaliokunnan kirjallinen menettely 6.-8.7.2022

Eduskuntakäsittely

Suuren valiokunta, kirjallinen menettely 8.7.2022 (epävirallisen ympäristöministerikokouksen 13.-14.7. asiat)

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Puheenjohtajavaltion tausta-asiakirja: Adaptation to climate change – water, nature and soil protection – nature-based solutions

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Neuvotteleva virkamies Kirsi Mäkinen, maa- ja metsätalousministeriö, puh. 0295 162104
Erityisasiantuntija Karoliina Pilli-Sihvola, maa- ja metsätalousministeriö, puh. 0295 162100

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Ympäristöministeriö PERUSMUISTIO YM2022-00252

YSO Nummelin Marjo(YM), Käsmä Roosa(YM) 06.07.2022

Asia

Kansainväliset ilmastoneuvottelut, valmistautuminen COP27 kokoukseen Sharm El Sheikissä marraskuussa 2022

Kokous

Epävirallinen ympäristöministerikokous 13.07.2022 - 14.07.2022

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Tšekki aloitti EU:n neuvoston puheenjohtajana 1.7.2022 ja järjestää epävirallisen ympäristöministerikokouksen 13.-14.7.2022 Prahassa.

Toisena kokouspäivänä keskustellaan kansainvälisistä ilmastoneuvotteluista ja EU:n valmistautumisesta marraskuussa Egyptin Sharm-el Sheikhissä pidettävään kansainvälisen ilmastosopimuksen osapuolikokoukseen (COP27).

Ympäristöneuvosto laatii päätelmät COP27:ta varten kokouksessaan lokakuussa 2022.

Suomen kanta

Valtioneuvoston EU-selonteon mukaisesti Suomi katsoo, että EU:n on säilytettävä keskeinen asemansa Pariisin ilmastosopimuksen toimeenpanossa. Suomen kannat kansainvälisissä ilmastoneuvotteluissa perustuvat pitkäjänteiseen ja johdonmukaiseen työhön Pariisin sopimuksen toimeenpanon edistämiseksi.

Kuten lokakuun 2021 ympäristöneuvostossa, Suomi pitää Pariisin ilmastosopimuksen täysimääräistä toimeenpanoa erittäin tärkeänä ja korostaa, että ilmastonmuutoksen hillintä siten, että Pariisin sopimuksen 1,5 asteen tavoite olisi saavutettavissa, edellyttää nykyistä kunnianhimoisempia päästövähennystavoitteita ja laajempia ja vaikuttavampia ilmastotoimia. Suomi pitää tärkeänä, että korostetaan erityisesti suurten talouksien keskeistä roolia riittävien päästövähennyksien aikaansaamiseksi, ja kehotetaan näistä kaikkia, jotka eivät vielä ole kiristäneet kansallista päästövähennyssitoumustaan tekemään tämän. (EUN 80/2021 vp)

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtajavaltio on toimittanut tausta-asiakirjan epävirallisen ympäristöministerikokouksen ensimmäisen ilmastokeskustelua varten. Tausta-asiakirjojen sisältö kuvaillaan tiivistetysti alla.

Puheenjohtajan tausta-asiakirjassaan esittämät kysymykset ja sisältö ovat seuraavat:

1. *Glasgow'n ja Bonnin tulosten valossa sekä IPCC:n arviointiraporttien näkökulmasta, mitä asioita pidätte tärkeimpinä ilmastonmuutoksen lieventämiseen liittyvän kunnianhimon ja toimenpiteiden välisen kuilun sulkemiseksi?*
2. *Mitä te pitäisitte COP27:n onnistuneena lopputuloksena ja mitä toimenpiteitä ehdottaisitte COP27-valmistelujemme suhteen, etenkin sopeutumisen ja menetysten ja vahinkojen osalta?*
3. *Mitä EU ja jäsenvaltiot voisivat tehdä yhdessä COP27:n onnistumiseksi, etenkin globaalin ilmastorahoituksen lisäämisen ja mobilisoinnin osalta, sekä ilmastorahoituksen yhdenmukaistamiseksi ilmastotavoitteiden kanssa?*

Glasgow'ssa järjestetyssä COP26:ssa onnistuttiin edistymään monissa ilmastoneuvotteluiden kannalta tärkeissä kysymyksissä. Onnistumisten joukkoon voidaan laskea uuden Glasgow Climate Pact'in lisäksi Pariisin sääntökirjan loppuunsaattaminen, sekä lukuisat COP26:ssa käynnistetyt aloitteet ja julistukset, joiden tarkoituksena on lisätä globaaleja ponnisteluita Pariisin sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Pj:n taustapaperissa todetaan, että COP27:n tulisi keskittyä erityisesti olemassa olevien aloitteiden ja sitoumusten toimeenpanoon, sekä kansallisten ilmastosuunnitelmien (Nationally Determined Contributions, NDC) tarkasteluun. Lisäksi on äärimmäisen tärkeää, että COP27:ssa käsitellään lukuisia Glasgow'ssa mandaatin saaneita asiakysymyksiä ja edistytään tasapainoisesti kaikissa ilmastoneuvotteluiden keskeisissä asiakohdissa. EU:n ja jäsenvaltioiden on tehtävä parhaansa omien kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi, ilmastorahoituksen mobilisoimiseksi sekä vahvistettava sopeutumista ja ilmastoresilienssin osalta. On myös tärkeää keskittyä Glasgow'ssa sovittujen aloitteiden ja työohjelmien toimeenpanoon.

Pj:n taustapaperissa todetaan, että sää- ja ilmasto-olosuhteiden ääri-ilmiöt ovat altistaneet miljoonat ihmiset akuutille ruoka- ja vesiturvan heikkenemiselle. Vaikka sopeutumissuunnittelussa on edistytty, suunnittelun ja toimeenpanon välinen kuivu kasvaa edelleen. Jotta tuleville sukupolville voidaan taata ilmastoresilientti yhteiskunta, valmiutta sopeutumiseen on parannettava ja haavoittuvuutta ilmastonmuutokselle vähennettävä. Siksi on tärkeää, että COP27 saavuttaa merkittävää edistystä sen ymmärtämisessä, miten resilienssiä ilmastonmuutoksen vaikutuksia vastaan voidaan vahvistaa tehostamalla sopeutumistoimenpiteitä ja tukea, erityisesti kaikista haavoittuvimmissa maissa. COP27:ssa on edistettävä Glasgow-Sharm el Sheikh –työohjelmaa. EU korostaa Santiago-verkostoa vahinkojen ja menetysten ehkäisemiseksi, minimoimiseksi ja käsittelemiseksi. Verkosto on tärkeää saada toimintakuntoon mahdollisimman nopeasti, jotta monien EU:n jäsenmaiden lupaamat varat voidaan ohjata mahdollisimman pian tekniseen apuun kaikista haavoittuvimmille kehittyville maille.

Sopeutumisen ja lieventämisen välinen yhteys on tärkeää säilyttää keskusteluissa: mitä vähemmän kasvihuonekaasupäästöjä tuotetaan, sitä vähemmän ilmastonmuutoksen sopeutumistoimia tarvitaan. Pj:n taustapaperissa tuodaan esiin, että kaikkien osapuolten olisi tärkeä julkistaa uusi tehostettu kansallinen ilmastosuunnitelmansa (NDC) ennen COP27-kokousta. Glasgow'ssa perustetun sopeutumistyöohjelman osalta tarvitaan edistystä, jotta kuilu sitoumusten ja 1.5C:n tavoitteen välillä saadaan kurottua umpeen. EU:n ilmastolaki tekee

vuoden 2030 55% päästövähennystavoitteesta sekä vuoden 2050 ilmastoneutraaliustavoitteesta oikeudellisesti sitovan.

COP27:ssa käytävät rahoitukseen liittyvät keskustelut edellyttävät voimakkaampaa keskittymistä siihen, miten valtiot voivat toimia yhdessä ilmastorahoituksen lisäämiseksi, mobilisoimiseksi ja yhteensovittamiseksi vastaavien ilmastotavoitteiden kanssa. Myös tänä vuonna tarvitaan merkittäviä toimia ja poliittista momentumia sen osoittamiseksi, että edistystä tapahtuu kohti 100 miljardin dollarin rahoitustavoitteen saavuttamiseksi ja sopeutumisrahoituksen kaksinkertaistamiseksi vuoteen 2025 mennessä.

Bonnin ilmastokokouksessa kesäkuussa 2022 käynnistynyt tekninen keskustelu Pariisin sopimuksen viisivuotis-arvioinnista (Global Stocktake, GST) jatkuu COP27:ssa. Teknisen arvioinnin tulee keskittyä ilmastotoimien edistämiseen liittyvien mahdollisuuksien ja ratkaisujen tunnistamiseen, samalla kun vahvistetaan maailmanlaajuista sitoumusta ja yhteistyötä.

EU:n on hyödynnettävä kaikki mahdollisuudet yhteisen kannan muodostamiseksi COP26:ssa annettujen mandaattien toteuttamiseksi onnistuneesti. Bonnin ja G7-huippukokouksen jälkeen on yhdessä arvioitava, millaista edistymistä on havaittavissa ja mitä voimme tehdä ennen Sharm el Sheikhiä. Tärkeitä tulevia kansanvälisiä kokouksia, kuten pre-COPia ja G20-huippukokousta on hyödynnettävä näkemystenvaihtoon eri osapuolten kanssa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Epävirallisessa kokouksessa ei tehdä päätöksiä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Ympäristöjaostolle tiedoksi 8.7.2022
EU-ministerivaliokunnan kirjallinen menettely 6.-8.7.2022

Eduskuntakäsittely

Suuren valiokunta, kirjallinen menettely 8.7.2022 (epävirallisen ympäristöministerikokouksen 13.-14.7. asiat)

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Puheenjohtajavaltion tausta-asiakirja: International climate negotiations –road to COP27

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Marjo Nummelin, ympäristöministeriö, puh. 0295 250 227, marjo.nummelin@gov.fi
Roosa Käsmä, ympäristöministeriö, puh. 295 250 302; roosa.kasma@gov.fi

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

LIITTEET

Asiasanat	ympäristöneuvosto
Hoitaa	**YM**
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, TEM, UM, VM, VNK, VTV